

lääkkäiden ja muistisairaiden arjen turvallisuus

-

Osallistava Turvallisuus Erityisryhmille

Tarja Ojala

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Pelastusopiston tutkijatapaaminen 2018 Kuopio

Tutkimuksen tausta

- Tutkimuksen taustalla on huoli kotona asuvien erityisryhmien, muistisairaiden ja ikääntyneiden ihmisten sekä heidän omaistensa arjen ja asumisen turvallisuudesta.
- Näkökulmina tutkimuksessa ovat
 - kolmannen sektorin ja vapaaehtoistyön toimenpiteet
 - erityisryhmiin kuuluvien ihmisten oma osallisuus arjen turvallisuuden varmistajana.

Osallistaminen

- Osallistaminen on työkalujen kehittämistä osallisuuden toteutumiseksi.
- Osallistamisesta ja osallisuudesta on useita määritelmiä, muotisanasta aitoon osallisuuteen.
 - Osallisuus on erityisryhmiin kuuluvien ihmisten ja heidän läheistensä aktiivinen rooli elämänsä osallisena ja turvallisuuden varmistajana.
 - Mm. Muistiliiton mukaan ”*Osallisuus ei toteutuakseen vaadi aktiivista osallistumista.*”

Turvallisuus

TURVALLISUUDEN OSA-ALUEET

- Varautuminen ja valmiussuunnittelu
- Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus
- Paloturvallisuus ja pelastustoiminta
- Tuotannon ja toiminnan turvallisuus
- Asukas-/asiakasturvallisuus, ihmisoikeudet
- Työturvallisuus, pelastus, ensihoito, VOK
- Henkilöturvallisuus laajemmin
- Ympäristöturvallisuus
- Rikosturvallisuus
- Tietoturvallisuus

T
A
R
K
A
S
T
E
L
U

www.pelastusopisto.fi

Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

- Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata hankkeen kohderyhmä, tuottaa tietoa erityisryhmien asumisen turvallisuuden parantamiseksi ja OTE-hankkeen toimenpiteiden pohjaksi.

Tavoitteet:

- Kuvata muistisairaiden arjen ja kotona asumisen turvallisuutta, turvallisuudentunnetta ja riskejä.
- Arvioida koulutuksen, teknisten ratkaisujen ja digitekniikan käytön mahdollisuuksia turvallisuuden parantamisen työkaluina.
- Arvioida turvatekniikan hankinnan rahoitusmahdollisuuksia.

Aineistot ja menetelmät

Kahdeksan haastattelua:

- ”Kokemusasiantuntijat”: kaksi muistisairaiden henkilöiden ryhmähaastattelua, yhteensä 19 henkilöä.
- ”Ammatilliset asiantuntijat”: kuusi ammatillisen asiantuntijan haastattelua. Erilaiset taustat ja osaaminen.
- Laadullinen sisällönanalyysi.
- Raportti on laadullinen, kuvaileva analyysi muistisairaiden, heidän omaistensa ja omaishoitajien sekä asiantuntijoiden näkemyksistä.

Tutkimuksen keskeiset tulokset

- Riskien kirjo laaja
- Kognition heikentyminen lisää ja tuo uusia riskejä
- Ymmärretyksi tulemisen vaikeus!

Ristiriitaisia tulokulmia

- Ruuanlaiton riskit / ruuanlaiton rakastaminen
- Liikkumisen tarve / rajoitukset
- Eksyminen / karkaaminen
- Myönteinen suhtautuminen digitalisaatioon ja tekniikkaan, mutta käytössä ei juurikaan turvatekniikkaa

Tahto ja taito ristiriidassa

- Muistisairailla ja omaishoitajilla on tahto pitää huolta itsestään ja läheisestään
- Halu oppia uutta ja ylläpitää osaamista
- Koulutus kiinnostaa

- Taito / kyky vaihtelee tilanteen mukaan
 - Erheen taustalla voi olla positiivinen tai negatiivinen havainto
 - Havaintojen viiveet ja vinoumat?
 - Reaktiot?
 - Tavoitteen ja toiminnan ristiriidat?
 - Väsymys, sairaus ja ulkoiset olosuhteet vaikuttavat!

Todellisuus

- ”Palveluita tarjolla” / vain yhdelle haastatelluista kokemusasiantuntijoista oli tehty arvio (1/19)
- Turvatekniikkaa tarjolla / vain yhdellä turvaliesi.
- Toinen ihminen tärkein voimavara ja tuki, ei siis tekniikka tai palvelut.

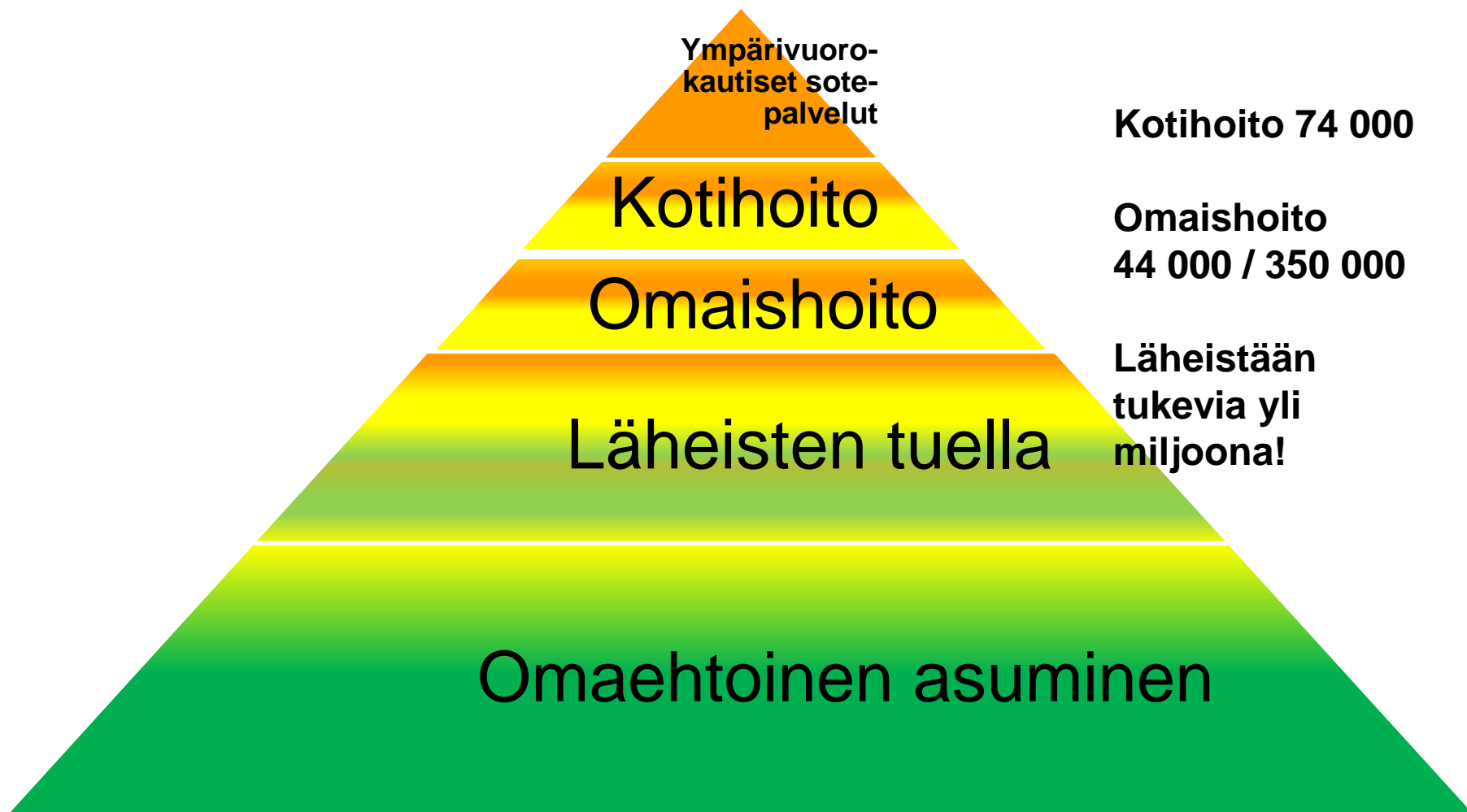
Rahoitus haasteena

Rahoittaja	Muistisaira	Asiantuntijat	Huom.
1. Henkilö itse	X	X	
2. Perhe tai lapset	X	X	
3. Sukulaiset tuttavat / lahjoittajat	X	X	
4. Kunta	X	X	Kuntaliitto ei kannata
Apuvälinepalvelu		X	
Kaupallinen apuvälinepalvelu		X	
Lahjoitukset		X	
Taloyhtiöt		X	
Yhteistyötoiminta		X	
SM, STM, YM yhteistyössä		X	
ARA		X	
Verottaja / kotitalousvähennys		X	
STEA		X	Hankerahoitus
Järjestöt		X	Koulutus ja opastus
SOTE-alueet		X	

Pohdinta

- Säännöllinen sote-tuki vain pienellä osalla ikääntyneistä ja muistisairaista → kotihoito tavoittaa vain osan
- → tilanne luo tarpeen myös kolmannen ja neljännen sektorin toiminnoille
- Turvatekniikan kustannukset osalle tukea tarvitsevistä liian korkeat → tarvitaan uusia rahoitusvaihtoehtoja.
- Tieto ja osaaminen niukkaa → Koulutukselle ja opastukselle selkeä tarve.
- ”... kunhan vain vaimo jaksaisi.”

Kolmannen sektorin tuen ja osaamisen tarve selkeä!

Kiitos!

**Osallistava
Turvallisuus
Erityisryhmille**